



OMIŠ, župna crkva i kula Peovica



PORTAL ŽUPNE CRKVE U OMIŠU

obitelji Bonito iz 1602, ranokršč. sarkofazi, te srednjovj., renesansne i barokne nadgrobne ploče ukrašene grbovima. — *Franjevački samostan*, sagrađen u XVIII. st., ima zbirku umjetnina, arhiv s tur. ispravama i biblioteku. Uz crkvu Sv. Petra nalazi se zgrada bivšega Ilirskoga sjemeništa s natpisom iz XVIII. st.

U omiškoj muzejskoj zbirci čuvaju se arheol., kulturnopov. i etnograf. predmeti s područja grada i susjednih Poljica. Ističe se i priv. zbirka obitelji Radman, koja čuva kamene ulomke iz doba gotike i renesanse, te kulturnopov. predmete iz XVIII—XIX. st. vezane uz tu obitelj.

LIT.: *K. Prijatelj*, Pala Palme mladeg u Omišu, Abramićev zbornik, Split 1957. — *N. Bezić*, Crkva sv. Petra na Priku u Omišu, Prilozi—Dalmacija, 1960. — *Ista*, Novi nalaz u crkvi sv. Petra na Priku u Omišu, ibid., 1961. — *C. Fisković*, Iz renesansnog Omiša, Izdanje Historijskog arhiva u Splitu, 1967. — *I. Fisković*, Prijedlog za kipara Jurja Petrovića, Peristil, 1965—66, 8—9. — *R. Tomić*, Baština poljičko-omiške obitelji Dražojević-Jelić, Peristil, 1984—85, 27—28. — *V. Kovačić*, Omiška tvrđava Starigrad, Prilozi—Dalmacija, 1985. — *Ista*, Fortifikacija grada Omiša, Radovi, IPU, 1992. N. B. B.

OMIŠALJ, ostaci starokršćanske bazilike u uvali Sepenu



OMIŠALJ, naselje na uzvisini SZ dijela otoka Krka. Tu je u prapovijesti postojalo gradinsko naselje (halštatska keramika iz ←500). Na lok. Okladi u morskome zaljevu nađeni su arheol. ostaci rim. veteranskoga rezidencijalnoga sklopa iz doba Flavijevaca, prema natpisu zvanoga *Fulfinum*. Na lok. Kurilovo otkrivena je nekropola iz toga doba s bogatim nalazima keramike, urna s pepelom, kovina i stakla, datirana u razdoblje principata. Kada su stanovnici Fulfinuma napustili naselje, ostala je u upotrebi utvrda na poluotočkome brijegu (*Castel Minusculum*). — U uvali Sepenu nalazi se starokršč. bazilika očuvana do krovišta. Monumentalna crkvena građevina ima narteks, prothesis i dakonikon a u pravokutno svetišće upisana je polukružna apsida. Prema mjesnoj tradiciji, ta je crkva, pučki zvana Mirje (zidovlje), bila dio glagoljaške benediktinske opatije Sv. Nikole, napuštene u XV. st.

Dolaskom Hrvata na otok nastaje gradić *Omišalj* na predslav. osnovi, koji zajedno s pripadajućim naseljima čini »komun« (općinu), istaknuto središte glagoljaške kulture. U lat. se ispravama prvi put spominje 1153.

OMIŠALJ, luneta iznad vrata crkve Uznesenja Marijina

